

Småfe og varslingsplikt

Du har plikt til å varsle oss

Du som eier småfe har plikt til å varsle oss i Mattilsynet dersom du har:

1. Levende, avliva eller døde småfe som viser eller har vist nevrologiske eller atferdsmessige forstyrrelser eller en gradvis forringelse av den generelle helsetilstanden

Varsel skal fortrinnsvis skje på telefon 22 40 00 00 til Mattilsynet, eventuelt via elektronisk skjema via «Varsle oss» på mattilsynets nettsider: [Varsle oss om døde produksjonsdyr](#)

2. Småfe eldre enn 18 måneder, som har dødd eller blitt avliva.

Du skal melde ifra til [Biosirk Norge AS](#) samtidig som du melder ifra om henting av døde dyr. Biosirk Norge AS sine sjåførere tar prøver når de henter kadaver. Varslingsplikten er da ivarettatt. Norsk Protein AS opptrer på Mattilsynets vegne, og du trenger ikke å kontakte Mattilsynet i tillegg.

Dersom du bor i Finnmark eller andre steder Biosirk Norge AS ikke kjører må du melde ifra til Mattilsynet på [dette skjemaet](#) eller telefon 22 40 00 00.

3. Når importerte småfe dør eller blir avlivet, må du varsle Mattilsynet. Døde eller avlivede importerte småfe skal prøvetas uavhengig av alder på dyrene. Det samme gjelder når importerte dyr sendes til slakt.

Prøvetakingen er gratis.

Om dyr med symptomer på skrapesjuka

Vær oppmerksom på at når dyret har hatt symptomer på skrapesjuka før det dør eller blir avlivet, så gjelder det ingen nedre aldersgrense. I slike tilfeller må du ta kontakt med Mattilsynet på telefon 22 40 00 00. Mattilsynet vil vurdere tilfellet og om det skal tas hjerneprøve.

Tidlige kliniske tegn kan være nokså uspesifikke. Det kan være vekttap og ørsmå endringer i adferd som ofte er synlige kun etter gjentatte observasjoner. Dyrene tåler anstrengelser dårligere enn før. For både sau og geit er de innledende symptomene som man legger merke til, endret adferd. Syke dyr kan trekke seg bort fra flokken, kan virke lettere sinnsforvirret, og bli vanskeligere å fange inn. Når de får gå i fred kan syke dyr virke sløve. De har ofte senket hode og et tomt blikk. Etter hvert som sykdommen utvikler seg vil de få økt kløe og tynnere pels i hode-, nakke-, flanke- og over krysset. Det kan oppstå skader/sår i huden. Lengre ut i sykdomsforløpet inntreer ukoordinerte bevegelser og ustøhet. Syke dyr mister vekt og kondisjon, de magrer av før døden til slutt inntreer.

Hvis du skal selge livdyr må du oppfylle varslingsplikten

For å kunne selge livdyr er det krav om at besetningen har TSE-klasse 3. Dersom du ikke varsler om døde dyr vurderer vi at din besetning ikke er godt nok overvåket for TSE, og du kan ikke selge småfe.

Vellykket bekjempelse

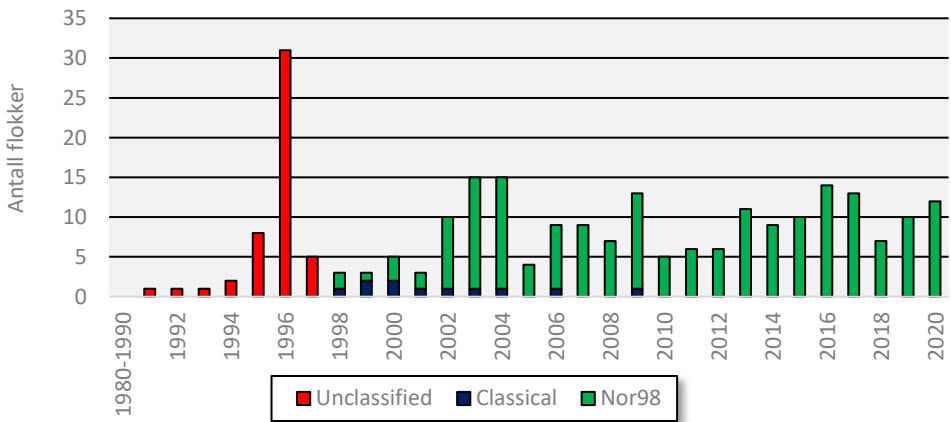
Skrapesjuka ble første gang påvist i Norge i 1981. Restriksjoner på flytting av småfe og overvåking av sykdommen forebygger spredning av smitte mellom besetninger.

Hvert år blir det, som et ledd i overvåkingen, tatt hjerneprøver av 15 - 20 000 sauer og geiter som dør eller blir avlivet hjemme på gården eller sendt til slakt.

I 1998 ble en ny type skrapesjuka oppdaget i Norge – atypisk skrapesjuka Nor98.

Klassisk skrapesjuka er en smittsom sykdom. Atypisk skrapesjuka Nor98 er ikke smittsom.

Som det går frem av figuren, så har vi de senere årene diagnostisert svært få tilfeller av klassisk skrapesjuka.

På grunn av at klassisk skrapesjuka er smittsom og atypisk skrapesjuka Nor98 ikke er det, eller i svært liten grad, så er kontrolltiltakene forskjellige.

Ved atypisk skrapesjuka Nor98 legger Mattilsynet restriksjoner i to år.

I praksis betyr det at:

- vask og desinfeksjon av husdyrrom og utstyr ikke er påkrevd
- fellesbeite kan benyttes
- det er forbudt å selge livdyr i to år
- alle dyr som er over 18 måneder og som går ut av besetningen skal testes (selvdøde, avlivede og slakt)

Klassisk skrapesjuka

medfører avliving og destruksjon av alle dyrene i besetningen, og vil også ha konsekvenser for eventuelle kontaktbesetninger.

De senere årene er det diagnostisert få tilfeller av klassisk skrapesjuka.

Vil du lese mer om skrapesjuka, se [mattilsynet.no](https://www.mattilsynet.no)

(https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelse/dyresykdommer/skrapesjuka/)

Meld fra

- **Dersom du har dyr med symptomer, meld fra på telefon 22 40 00 00 eller elektronisk på [dette skjemaet](#)**
- **Dersom du har dyr som er dødd eller avlivet og er over 18 måneder, meld fra til Biosirk Norge AS når du bestiller kadaverhenting: [Biosirk Norge AS](#) eller på telefon (+47) 94135475**

Bor du i Finnmark, meld fra til Mattilsynet på telefon 22 40 00 00 eller elektronisk på [dette skjemaet](#)

For mer info:

www.mattilsynet.no (Dyr og dyrehold)

Eller ditt avdelingskontor: tlf. 22 40 00 00

